

DUTCH A2 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A2 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS A2 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 17 May 2001 (afternoon)
Jeudi 17 mai 2001 (après-midi)
Jueves 17 de mayo de 2001 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A consists of two passages for comparative commentary.
- Section B consists of two passages for comparative commentary.
- Choose either Section A or Section B. Write one comparative commentary.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- La section A comporte deux passages à commenter.
- La section B comporte deux passages à commenter.
- Choisissez soit la section A soit la section B. Écrire un commentaire comparatif.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la Sección A hay dos fragmentos para comentar.
- En la Sección B hay dos fragmentos para comentar.
- Elija la Sección A o la Sección B. Escriba un comentario comparativo.

Kies deel A of deel B.

DEEL A

Analyseer en vergelijk de volgende twee teksten.

Behandel de overeenkomsten en verschillen tussen de twee teksten en hun thema('s). Geef daarbij tevens commentaar op de manier waarop de schrijvers gebruik maken van elementen als structuur, stemming, beeldspraak en andere stijlelementen om hun bedoelingen duidelijk te maken.

Tekst 1 (a)

Sprekende planten

Eens was de cactus een plant van betekenis. Omstreeks 1930 - de tijd waarin Jan van Nijlen het gedicht over de cactus moet hebben geschreven - was de woestijnbewoner te vinden in de smaakvolste Nederlandse huiskamers. Ik ben modern, zei de cactus. Ik ben niet pretentius, zoals de kamerplant van de burgerman, niet vulgair, zoals het vlijtig liesje van de proletariër, 5 nee, ik vertegenwoordig iets hogers - al moet je natuurlijk wel smaak hebben om het te zien. Tot ver in de jaren vijftig was de cactus *verantwoord*. Een sobere, functionele plant die weinig onderhoud vroeg en in de hedendaagse woning niet al te veel ruimte innam. Zijn stekels waren net zo onbehaaglijk als de overdaad aan daglicht die door glazen wanden de kamer in stroomde (iets waar hij trouwens erg goed tegen kon). En als hij, tegen alle verwachting in, 10 eens ging bloeien, was het met een enkele, asymmetrische bloem die iedereen vreselijk decoratief vond.

Modes komen en gaan. De mens, vertwijfeld op zoek naar manieren om een goede indruk te maken op zijn medemensen, ziet zijn planten als verlengstuk van zijn persoonlijkheid. De brave cactus is allang passé, hij *toont* te weinig naar hedendaagse maatstaven - en *tonen* is 15 belangrijker dan ooit, niet alleen binnenshuis zoals vroeger, maar ook aan de buitenkant. Het hedendaagse equivalent van de modernistische cactus van onze voorouders is de pompoen. Het ideaaltype is: een blauw geschilderd houten bankje met daarop 2, 3 of 4 pompoenen in verschillende maten. Ernaast staat een zinken gieter, tegen de muur leunt een bezem.

Je vraagt je af wat hierna komt, wat de argeloze plantenwereld nog meer in de mond zal 20 worden gelegd. Lelies, strategisch geplaatst in een champagne-emmer, snoevend van rijkdom en exclusiviteit? Bijna vergeten zijn de oerwouden van citroengeranium, die in vrijgevochten interieurs kweekten van warmte en seksuele bevrijding. Zal de winterwortel ooit iets zeggen, of het kattengras? Planten spreken, maar een ding is zeker: de onzin die ze uitkramen verzinnen ze niet zelf.

Ileen Montijn, uit: N.R.C. 15 januari 2000, ingekorte versie

Tekst 1 (b)

De cactus

Kaal staat hij voor de blankheid der gordijnen,
verschrompeld in wat kiezel en wat zand
en mist zijn ziel: het alverschroeiend schijnen
der eeuwige zomers van zijn vaderland.

- 5 Maar aan het einde van zijn lijdzaam dulden,
spruit op een lichte morgen, als een vlam
van 't heet verlangen dat hem gans vervulde,
een bloem van heimwee uit zijn dorre stam.

- 10 Hij bloeit; en in die onverwachte droom
laat hij een stond zijn heimlijk wezen blinken
in 't graf van broze bloembad en aroom,

zoals de dichter die, na harde strijd,
zijn innigst voelen in een lied doet klinken
en weerkeert tot zijn oude eenzelvigheid.

Jan van Nijlen, uit: *De 200 bekendste, mooiste, tederste, leukste sonnetten*,
samengesteld en ingeleid door Robert-Henk Zuidinga, ed. 1985, onverkorte
versie

DEEL B

Analyseer en vergelijk de volgende twee teksten.

Behandel de overeenkomsten en verschillen tussen de twee teksten en hun thema('s). Geef daarbij tevens commentaar op de manier waarop de schrijvers gebruik maken van elementen als structuur, stemming, beeldspraak en andere stilelementen om hun bedoelingen duidelijk te maken.

Tekst 2 (a)

Van Zwedens eerste Matthäus klinkt prachtig

Ingetogen maar ook theatraal, liefdevol, licht en helder, zo bracht dirigent Jaap van Zweden Bachs Matthäus-Passion bij het Residentie Orkest. Van het begin tot het einde straalde Bachs grootse compositie onder de inspirerende leiding van Van Zweden, die de Matthäus hier voor het eerst dirigeerde. Bewonderenswaardig voor een eerste keer, en voor iemand die nog
5 niet zo lang als dirigent bezig is en toch de moed heeft zo'n grootse compositie aan te pakken. Het klonk alsof Van Zweden de thema's onschuld en liefde (terecht) centraal stelde in zijn interpretatie van het lijdensverhaal. De onschuld van Christus weerklonk als rode draad in de ingetogen en voorbeeldige zang van het Residentie Bachkoor, in het prachtig uitgebalanceerde, terughoudende en warme spel van het Residentie Orkest, en de liefdevolle
10 vertolking van de solisten. Op deze wijze kreeg de muziek een extra lading en dimensie, die behalve in koor en orkest ook tot uiting kwam in de beeldschone zang van sopraan Nienke Oostenrijk (prachtig gezongen Blute nur) en alt Johanna Duras (Buss und Reu). Kippenvel kreeg je bij de aria voor sopraan, alt en koor (So ist mein Jesus nun gefangen), door de zuiverheid en eenheid in zang van de twee solisten, en het expressieve en trefzekere spel van
15 fluiten en hobo's.

Hoewel de mannelijke solisten minder overtuigend klonken - ze leverden weinig overtuigende prestaties en Hans Peter Blochwitz stelde teleur in zijn vaak onzuivere vertolking van de Evangelist - heeft Van Zweden met deze Matthäus een belangrijke daad verricht. Niet alleen liet hij weer horen dat hij een originele en sprekende dirigent is. Ook
20 maakte hij hiermee een begin van wat een interessante en artistiek waardevolle traditie kan worden. Van Zweden wil, als hij eenmaal per september chef-dirigent van het Residentie Orkest is, de Matthäus regelmatig uitvoeren met zijn orkest, maar ook afwisselen met een ander passiewerk. En er zijn enkele passies van grote kwaliteit die hiervoor in aanmerking komen - behalve Bachs Johannes, ook bijvoorbeeld de Brockes Passion van Gottfried
25 Heinrich Stölzel, een prachtig Passie-oratorium van een vergeten tijdgenoot van Bach. Met zulke plannen kan het jaarlijks heel aantrekkelijk worden met Pasen bij het Residentie Orkest in Den Haag.

Doron Nagan, onverkorte recensie uit: het Algemeen Dagblad, 25 april 2000

Tekst 2 (b)**Van Zweden: nieuwe Haagse Matthäustraditie**

Jarenlang speelde Jaap van Zweden Bachs passiemuziek als concertmeester van het Concertgebouworkest. Strak en zwierig, met of zonder vibrato: Van Zweden leerde de *Matthäus Passion* nauwkeurig kennen onder dirigenten als Harnoncourt, Koopman en Herreweghe, voor hij vrijdagavond bij het Residentie Orkest na een oefening in de provincie
5 zelf zijn officiële *Matthäus*-debuut maakte als dirigent. Van alle passies die dit jaar in Nederlandse zalen en kerken klonken, was Van Zweden's *Matthäus* zonder meer één van de meest intrigerende en bijzondere. Komend seizoen wordt Van Zweden chef-dirigent bij het Residentie Orkest, waar hij de *Matthäus*-traditie van het orkest verder zal voortzetten.

In deze eerste *Matthäus* onderscheidde Van Zweden zich al door een veelheid aan originele
10 details en verfrissende inzichten, waarin hij bij zowel de koren als het orkest een hoge graad van verfijning bereikte. Vermoedelijk was het juist zijn intensieve speelervaring die Van Zweden ertoe deed besluiten voor zijn eerste *Matthäus* terug te gaan naar de bron. Niet één bepaalde uitvoeringstraditie lag ten grondslag aan de vaak opvallende dynamische accenten en tempi, maar een hernieuwde verkenning van de geest van de tekst. Aria's als *Aus Liebe* en
15 *Erbarme dich* klonken snel, zodat hier de opwaarts strevende strekking van de Paasgedachte prevaleerde boven de dramatiek van het passieverhaal.

Van Zweden liet zich door het orkest en het links en rechts tegenover elkaar opgestelde koor omringen, en plaatste de solisten niet voorop het podium, maar achter de in het midden opgestelde basso continuo-groep. Uit zulke details en de manier waarop Van Zweden de
20 strijkers liet fraseren, bleken onmiskenbaar zijn wortels in de authentieke uitvoeringspraktijk. In de koralen ging Van Zweden het betrokken zingende Residentie Bachkoor voor in een eveneens tekstgerichte benadering. Luid en bits klonken de beschrijvingen van Christus' beproevingen, zacht en fluisterend het beklag daarvan.

Van Zweden de dirigent is niet te ontkoppelen van Van Zweden de violist. Kamermuzikale
25 passages in het orkestspel werden fraai uitgelicht, en overtuigend was ook de manier waarop alle aria's, koren en recitatieven als miniaturen werden benaderd.

Sopraan Nienke Oostenrijk zong mooi en strak, maar zonder veel dramatische diepte en ook het contra-tenorale timbre van alt Johanna Duras ontbeerde in *Erbarme dich* de wenselijke borstwarmte. Evangelist Hans Peter Blochwitz verleende een aangenaam lyrische klank aan
30 de recitatieven, maar had grote moeite met de hoge regionen van zijn partij. Henk van Heijnsbergen was een sonore Christus, in expressiviteit naar de kroon gestoken door de prachtige, robuuste bas van Ralf Lukas.

Als geheel was dit *Matthäus*-debuut zonder meer bewonderenswaardig. Gedurende Van Zweden's chef-dirigentschap zal het Residentie Orkest ongetwijfeld verder groeien in het
35 strakke klankideaal waar het nu soms al aan raakte, zodat kan worden uitgezien naar een Haagse *Matthäus*-traditie met een bijzonder muzikaal, eigen karakter.

Mischa Spel, onverkorte recensie uit: N.R.C. Handelsblad, 25 april 2000